

ARCHIWUM HISTORII FILOZOFII — I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

VOL. 68 / 2023

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHIWUM
HISTORII FILOZOFII
— I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

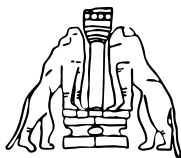
ARCHIWUM

HISTORII FILOZOFII

— I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

VOL. 68/2023

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Redaktor tomu/Editor of the Issue

Dariusz Piętka

Zespół redakcyjny/Editorial Staff

Seweryn Blandzi (redaktor naczelny/Editor-in-Chief)

Daniło Facca (z-ca redaktora naczelnego/Co-Editor)

Przemysław Parszutowicz (redaktor wykonawczy/Executive and Web Editor)

Jerzy Giebułtowski; Andrzej Karalus; Sławomir Mazurek; Daniel Sobota;
Rafał Toczko; Leszek Skowroński; Wojciech Starzyński; Wojciech Wrotkowski

Rada Programowa/Advisory Board

Stanisław Borzym (Honorowy Przewodniczący/Honoured Chairman)

Jacek Migasiński (Przewodniczący/Chairman)

Michel Bastit (Dijon), Silvia Bonacchi (Warszawa), John D. Caputo (Syracuse),
Johnny Christensen (Copenhagen), Brian O'Connor (Dublin), Loredana Cardullo
(Catania), Rolf Darge (Salzburg), Juliusz Domański (Warszawa), Adam Drozdek
(Pittsburgh), Michael Erler (Würzburg), Michel Fattal (Grenoble), Günter Figal (Freiburg),
Tadeusz Gadacz (Kraków), Alexandre Guimaraes Tadeu de Soares (Uberlândia),
Wolfram Hogrebe (Bonn), Steffen Huber (Kraków), Marzenna Jakubczak (Kraków),
Anna Kelesidou (Athens), Agnieszka Kijewska (Lublin), Theodore Kisiel (Northern Illinois),
Norbert Leśniewski (Poznań), Dariusz Łukasiewicz (Bydgoszcz), Kamila Najdek
(Warszawa), Krzysztof Narecki (Lublin), Andrzej Noras (Katowice), Marek Otisk
(Ostrava), Stefano Poggi (Firenze), Marcin Poręba (Warszawa), Roger Pouivet (Nancy),
Jarosław Rolewski (Toruń), Livio Rossetti (Perugia), Clemens Sedmak (Salzburg),
Gerhard Seel (Bern), Josef Seifert (Liechtenstein), Janusz Sidorek (Warszawa),
Marian Skrzypek (Warszawa), Maciej Soin (Warszawa), Pirmin Stekeler-Weithofer (Leipzig),
Tadeusz Szawiel (Warszawa), Robert Theis (Luxembourg), Marian Wesoły (Poznań),
Jan Zozulak (Nitra), Zbigniew Zwoliński (Warszawa), Jolanta Żelazna (Toruń)

Korekta polska: Jakub Wolak; korekta angielska: Joanna Skibicka;
korekta francuska: Wojciech Starzyński; korekta włoska: Daniło Facca

PL ISSN 0066-6874

© Copyright by „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”
Warszawa 2023

Adres Redakcji:

Instytut Filozofii i Socjologii PAN
ul. Nowy Świat 72, pok. 118,
00-330 Warszawa
ahf@ifispan.edu.pl
www.ahf.ifispan.pl

Projekt graficzny: Piotr M. Kozanecki

Tom wydany przy wsparciu MNiSW w ramach programu „Wsparcie czasopism naukowych”.

Spis treści

JULIUSZ DOMAŃSKI	
List z Autocytatami	13
MARIAN ANDRZEJ WESOŁY	
Nowy polski przekład fragmentów poematu Empedoklesa <i>Katharmoi – Oczyszczenia</i>	21
KRZYSZTOF NARECKI	
„Pamięć” (<i>mnéme</i>) w przypowieści Prodikosa o Heraklesie na rozstajnych drogach	37
DARIUSZ PIĘTKA	
Ontologia Zenona z Elei jako kontynuacja filozofii Parmenidesa	47
ZBIGNIEW DANEK	
Sokrates Platoński – filozof, który filozofem pozostał	65
KAMIL SŁABY	
Jedno i czas. Platon, <i>Parmenides</i> 151e-157b	81
CYPRIAN MIELCZARSKI	
Istota kłamstwa politycznego – refleksja wokół klasycznej i współczesnej etyki filozoficznej. Od Platona do Derridy	89
LESZEK SKOWROŃSKI	
Arystoteles a wolność	101
MACIEJ SMOLAK	
O dobru jednostki ludzkiej i dobru miasta-państwa. Na kanwie <i>Étyki Nikomachejskiej</i> I 2 1094b 7–10	117
PRZEMYSŁAW PACZKOWSKI	
Czy dobro i zło są przeciwieństwami? „Paradoksalne” aspekty Arystotelesowskiej doktryny złotego środka	139
MAŁGORZATA CZARNOCKA	
Rozum proceduralny według Arystotelesa. Spojrzenie ze współczesności	151
MICHEL FATTAL	
Pourquoi Plotin fait-il l'exégèse des Anciens et de Platon?	165
MACIEJ L. REWAKOWICZ	
<i>Paideia</i> Arejosa Didymosa i Stobajosa	179
KATARZYNA BORKOWSKA	
Platon Cyserona	195
JERZY GIEBUŁTOWSKI	
Augustine as a Philosopher of Language	211

JÁN ZOZUEAK	
Interaction of Philosophy and Natural Sciences in Byzantine Empire	225
KS. HENRYK PAPROCKI	
Prawosławna koncepcja człowieka	239
KRZYSZTOF JAKUBCZAK	
Nagardżuny <i>Hymn o Ostatecznym</i> (<i>Paramārtha-stava</i>), czyli słów kilka o cienkiej granicy między filozoficzną analizą a religijną praktyką	257
MARZENNA JAKUBCZAK	
Poczucie sprawczości w klasycznej filozofii indyjskiej (sankhja-joga)	273
MAREK OTISK	
<i>Figura solida</i> in the Early Medieval Manuscripts of <i>De natura rerum</i> by Isidore of Seville as a Circular Diagram According to the Geometric Ratio	289
ROLF DARGE	
True Things. The World as an Open Field of Relations of the Human Mind in Medieval Thought	311
ROBERT THEIS	
Christian Wolff über Philosophie als Wissenschaft der möglichen Dinge	325
ADAM DROZDEK	
Freedom and Infinity	343
MARCIN PORĘBA	
Ja jako rzecz rozciągła. O tym, jak daleko prowadzi nas Kant	355
ARTUR BANASZKIEWICZ	
Pedagogika transcendentalna. Kantowska krytyka rozumu jako projekt wychowawczy	369
JAN KROKOS	
Fenomenologia jako filozofia archeiczna	383
ADAM OLECH	
W sprawie sporu o rolę języka w poznaniu	397
JAROSŁAW ROLEWSKI	
Stopień racjonalności zawodnych sposobów wnioskowania. Uwagi do artykułu Kazimierza Ajdukiewicza <i>Zagadnienie racjonalności zawodnych sposobów wnioskowania</i>	407
ANDRZEJ SERAFIN	
Dobro Platona. Interpretacja fenomenologiczna	415
KATARZYNA KREMPLEWSKA	
Czy prawda jest wieczna? O kilku aporiach ontologii G. Santayany	427
PAWEŁ DYBEL	
Prawda doświadczenia dzieła sztuki. Założenia estetyki hermeneutycznej Hansa-Georga Gadamera	441
JACEK FILEK	
Relacja Ty, Ja i ten Trzeci jako egzystencjał	457
CAROLINA FERRARO	
Socrate <i>versus</i> Eichmann. Pensare a giudicare nella filosofia politica di Hannah Arendt	463

Contents

JULIUSZ DOMAŃSKI	13
MARIAN ANDRZEJ WESOŁY	
New Polish Translation of Fragments of Empedocles' Poem Purifications	21
KRZYSZTOF NARECKI	
'Memory' (mnéme) in Prodicus' Parable of Heracles at the Crossroads	37
DARIUSZ PIĘTKA	
The Ontology of Zeno of Elea as a Continuation of Parmenides' Philosophy	47
ZBIGNIEW DANEK	
Plato's Socrates – the Philosopher Who Remained a Philosopher	65
KAMIL SŁABY	
The One and Time. Plato, <i>Parmenides</i> 151e-157b	81
CYPRIAN MIELCZARSKI	
The Essence of Political Lies – Reflection on Classical and Contemporary Philosophical Ethics. From Plato to Derrida	89
LESZEK SKOWROŃSKI	
Aristotle and Freedom	101
MACIEJ SMOLAK	
On the Good of Individual and the Good of Polis. „Nicomachean Ethics” I 2 1094b 7–10	117
PRZEMYSŁAW PACZKOWSKI	
Are Good and Evil Opposites? „Paradoxical” aspects of Aristotle's doctrine of the mean	139
MAŁGORZATA CZARNOCKA	
Aristotle's Procedural Reason. A Contemporary View	151
MICHEL FATTAL	
Why does Plotinus exegesis the Ancients and Plato?	165
MACIEJ L. REWAKOWICZ	
<i>Paideia</i> in Arius Didymus and Stobaeus	179
KATARZYNA BORKOWSKA	
Cicero's Plato	195
JERZY GIEBUŁTOWSKI	
Augustine as a Philosopher of Language	211

JÁN ZOZULAK	
Interaction of Philosophy and Natural Sciences in Byzantine Empire	225
KS. HENRYK PAPROCKI	
Orthodox Conception of a Man	239
KRZYSZTOF JAKUBCZAK	
Nāgārjuna's Hymn to the Ultimate (Paramārthastava), or a Few Words about a Fine Line between Philosophical Analysis and Devotional Practice	257
MARZENNA JAKUBCZAK	
Sense of Agency in the Classical Indian Philosophy (Sāṃkhya-Yoga)	273
MAREK OTISK	
<i>Figura solida</i> in the Early Medieval Manuscripts of <i>De natura rerum</i> by Isidore of Seville as a Circular Diagram According to the Geometric Ratio	289
ROLF DARGE	
True Things. The World as an Open Field of Relations of the Human Mind in Medieval Thought	311
ROBERT THEIS	
Christian Wolff über Philosophie als Wissenschaft der möglichen Dinge	325
ADAM DROZDEK	
Freedom and Infinity	343
MARCIN PORĘBA	
The I as an Extended Thing. On how far We are Led by Kant	355
ARTUR BANASZKIEWICZ	
Transcendental Pedagogy. Kant's Critique of Reason as a Pedagogical Project	369
JAN KROKOS	
Phenomenology as an Archéic Philosophy	383
ADAM OLECH	
On the Controversy on the Role of Language in Knowledge/Cognition	397
JAROSŁAW ROLEWSKI	
The Degree of Rationality of Unreliable Modes of Inference. Notes on Kazimierz Ajdukiewicz's Article <i>The Issue of Rationality of Unreliable Modes of Inference</i>	407
ANDRZEJ SERAFIN	
Plato's Good. A Phenomenological Interpretation	415
KATARZYNA KREMPLEWSKA	
Is the Truth Eternal? On Several Aporias of G. Santayana's Ontology	427
PAWEŁ DYBEL	
The Truth of the Experience of a Work of Art. Assumptions of Hans-Georg Gadamer's Hermeneutic Aesthetics	441
JACEK FILEK	
Relationship You, Me and the Third as an Existential	457
CAROLINA FERRARO	
Socrates <i>versus</i> Eichmann. Thinking and Judging in Hannah Arendt's Political Philosophy	463

*Wielce Szanownemu
Panu Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu
Sewerynowi Blandziem,*

*Wieloletniemu Kierownikowi Pracowni Badań nad Filozofią Antyczną
i Historią Ontologii
Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk,
Prezesowi Polskiego Towarzystwa Filozofii Systematycznej,
Redaktorowi Naczelnemu „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”,
Redaktorowi serii monografii:
Philosophy and Cultural Studies Revisited (Peter Lang),
Studia z Filozofii Systematycznej (IFiS PAN),
Hermeneutyka Problemów Filozofii (Wydawnictwo Rolewski),
wybitnemu historykowi filozofii, filozofowi i filologowi klasycznemu,
oddanemu nauczycielowi kilku pokoleń historyków filozofii starożytnej*

*Tom ten ofiaruję
Przyjaciela, Koledzy, Uczniowie.*

SEWERYN BLANDZI

XXIII World Congress of Philosophy Athens 04-10 August 2013

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW

„Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” publikuje artykuły w języku polskim oraz w językach kongresowych (angielski, niemiecki, francuski), a także polskie przekłady ważnych tekstów obcojęzycznych. Sugerowana objętość prac to ok. jeden arkusz wydawniczy (ok. 40 000 znaków), jednak w uzasadnionych przypadkach redakcja dopuszcza także artykuły o większej objętości.

Wszystkie prace proponowane do naszego czasopisma prosimy przesyłać na adres ahf@ifispan.edu.pl w postaci załączników, najlepiej w formacie RTF, DOC i DOCX. Przesyłka powinna zawierać: proponowany tekst, dwa abstrakty: w języku polskim i angielskim (około 1 000 znaków), zestaw 4–8 słów kluczowych i krótką notkę o autorze (w dwóch wymienionych językach). Jeżeli autor nie włada językiem polskim, polskojęzyczny abstrakt i notkę przygotowuje redakcja na bazie anglojęzycznych materiałów.

Więcej informacji oraz szczegółowe zasady redagowania można znaleźć na stronie: www.ahf.ifispan.pl.

FOR AUTHORS

“Archive of the History of Philosophy and Social Thought” offers papers both in Polish and in congress languages. Polish translations of important philosophical articles may also be admitted to publication. Papers should not exceed 40,000 characters; in special cases, however, the editors might admit longer texts.

All papers should be sent via e-mail as attached files to: ahf@ifispan.edu.pl. RTF, DOC and DOCX formats are welcome. Each file should contain full text of the article, two abstracts, one in Polish and one in English (length: about 1,000 characters), 4–8 keywords and a short note on the author (both in Polish and in English). If an author does not have a good command of Polish, abstract and note on the author will be prepared by editors on the basis of English versions.

For more information and detailed editorial guidelines visit us on: www.ahf.ifispan.pl.

„Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, założone przez Leszka Kołakowskiego, Bronisława Baczko i Jana Garewicza ukazuje się nieprzerwanie od 1957 r. w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Specjalizuje się w publikacji studiów nad historią filozofii i historią idei oraz myśli społecznej.

“Archive of the History of Philosophy and Social Thought” founded by Leszek Kołakowski, Jan Garewicz and Bronisław Baczko has been published annually since 1957 under the auspices of the Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences. The journal is devoted to studies in the field of history of philosophy and history of ideas.